

<https://www.printo.it/pediatric-rheumatology/UA/intro>

Лайм-Артрит

Версія 2016

1. ЩО ТАКЕ ЛАЙМ-АРТРИТ?

1.1 Що це означає?

Лайм-артрит – це одне із захворювань, що спричиняється бактерією *Borrelia burgdorferi* (борелія бургдорфері) (бореліоз Лайма), що передається укусом твердих кліщів, у тому числі Собачого кліща (*Ixodes ricinus*).

В той час, як шкіра, центральна нервова система, серце, очі та інші органи можуть бути мішенями ураження борелією бургдорфері, суглоби є рідкісною мішенню при Лайм-артриті. Тим не менше, може бути й ураження шкіри у вигляді мігруючої еритеми, червоної висипки шкіри, що поширюється на місці укусу кліща.

Зрідка неліковані випадки Лайм-артриту можуть прогресувати із залученням центральної нервової системи.

1.2 Наскільки поширеним є це захворювання?

Лише незначна частина дітей із артритом мають Лайм-артрит. Тим не менше, Лайм-артрит є найчастішим із артритів, що розвивається після бактеріального інфікування у дітей та підлітків у Європі. Він рідко виникає до 4-річного віку і є насамперед хворобою школярів. Захворювання виникає в усіх частинах Європи, втім найчастіше в Центральній Європі і південній Скандинавії навколо Балтійського моря. Хоча передача залежить від укусу заражених кліщів, що є активними з квітня по жовтень (залежить від навколишньої температури і вологості), втім Лайм-артрит може починатися у будь-який час впродовж року, через тривалий час між укусом зараженого кліща та напуханням суглобів.

1.3 Якими є причини захворювання?

Причиною захворювання є бактерія борелія бургдорфері, що передається через укуси кліща *Ixodes ricinus* (Собачий кліщ). Більшість кліщів не є інфікованими і отже більшість укусів кліща не призводять до інфікування і переважно інфекції, які проявляються мігруючою еритемою, не прогресують до пізніших стадій хвороби, що включають Лайм-артрит.

Це той випадок, коли особливо на ранніх стадіях, що включають мігруючу еритему, важливе лікування антибіотиками. Таким чином, хоча Лайм-бореліоз у формі мігруючої еритеми зустрічається у 1 із 1000 дітей щорічно, виникнення Лайм-артриту, пізньої маніфестації захворювання, є рідкісним.

1.4 Чи захворювання успадковується?

Лайм-артрит є інфекційним захворюванням, що не успадковується. На додаток, антибіотикорезистентний Лайм-артрит асоціюється із певними генетичними маркерами, втім точний механізм цієї схильності невідомий.

1.5 Чому моя дитина має це захворювання? Чи можна його попередити?

У Європейському регіоні, де є багато кліщів, складно вберегти дитину від їхнього укусу. Однак, у більшості випадків збудник борелії бургдорфері не передається одразу ж після укусу кліща, а лише через кілька годин і аж до доби, коли бактерії заповнюють слинні залози кліща і виділяються зі слиною у людське тіло. Кліщі прикріплюються до своїх господарів впродовж 3-5 днів, харчуючись їхньою кров'ю. Якщо дитина оглядається щовечора влітку щодо прикріплених кліщів і якщо такі кліщі негайно видаляються, передача борелії бургдорфері є сумнівною. Превентивне лікування антибіотиками після укусу кліща не рекомендується.

Однак, якщо розвинулася рання маніфестація мігруючої еритеми, слід лікувати антибіотиками. Така терапія зупиняє подальший розвиток бактерій і попереджає Лайм-артрит. В США розроблена вакцина проти одного штаму борелії бургдорфері. Втім вона була

вилучена з ринку з економічних причин. Ця вакцина не використовується у Європі через штамову відмінність.

1.6 Чи це захворювання заразне?

Хоча це є інфекційне захворювання, воно не заразне (не передається від однієї людини до іншої), оскільки бактерії мають бути передані через кліща.

1.7 Якими є основні симптоми?

Основними симптомами Лайм-артриту є набряклість суглобів із випотом і обмеженням руху у уражених суглобах. Значний набряк часто супроводжується незначним або відсутнім суглобовим болем. Найбільш вразливими суглобами є коліна, хоча й інші великі суглоби і навіть малі можуть уражатися. Дуже рідко коліна не уражаються взагалі: у 2/3 випадків має місце моноартрит колінного суглоба. У більше ніж 95% випадків олігоартикулярного (4 чи менше суглоба) варіанту із обов'язковим залученням колінного суглоба через деякий час залишається ураженим лише колінний суглоб. Лайм-артрит перебігає як рецидивний у 2/3 випадків (артрит спонтанно зникає після кількох днів чи тижнів і після проміжку часу без жодного симптому повторно розвивається в тих самих суглобах).

Частота і тривалість епізодів запалення у суглобі зазвичай зменшується з часом, втім у деяких випадках запальний процес може наростати і артрит може ставати хронічним. Існують поодинокі випадки із тривалим перебігом артрити від початку (тривалість артрити 3 місяці і довше).

1.8 Чи захворювання однаково пробігає у різних дітей?

Ні. Захворювання може бути гострим (є єдиний епізод артрити), рецидивним чи хронічним. Більш гострий перебіг типовий для молодших дітей, більш хронічний – для підлітків.

1.9 Чи захворювання у дітей відрізняється від такого у дорослих?

Захворювання у дорослих і дітей є подібним. Проте, діти мають вищу частоту артриту ніж дорослі. На противагу, молодші діти мають швидший перебіг захворювання і більш успішно лікуються антибіотиками.